

Informacja nt. zatrudniania cudzoziemców w Polsce

(data opracowania: kwiecień 2015 r.)

Główne wnioski:

- **W 2014 r. wzrosła skala zatrudnienia cudzoziemców w Polsce, szczególnie wysoki wzrost dotyczy podejmowania pracy bez zezwolenia - na podstawie oświadczenia podmiotu o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi. 2014 r. jest rekordowym rokiem pod względem liczby zarejestrowanych oświadczeń oraz wydanych przez wojewodów zezwoleń na pracę¹.**
- **Wzrósł udział obywateli Ukrainy, zarówno w przypadku zezwoleń na pracę jak i oświadczeń o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi. 60% wydanych w 2014 r. zezwoleń i ponad 96% rejestrowanych oświadczeń dotyczyło obywateli tego kraju.**
- **Szczególnie silny wzrost zapotrzebowania na pracę cudzoziemców dotyczy takich sektorów jak budownictwo, przetwórstwo przemysłowe, transport.**
- **Największe zapotrzebowanie na pracę cudzoziemców występuje w województwie mazowieckim – tego regionu dotyczy ponad połowa wydanych zezwoleń i zarejestrowanych oświadczeń.**
- **Wzrostowi liczb wydawanych zezwoleń na pracę i rejestrowanych oświadczeń towarzyszy relatywnie niski wzrost liczby pracodawców.**
- **Cudzoziemcy stanowią marginalną liczbę wśród zarejestrowanych bezrobotnych i tylko nieliczni z nich posiadają prawo do zasiłku.**

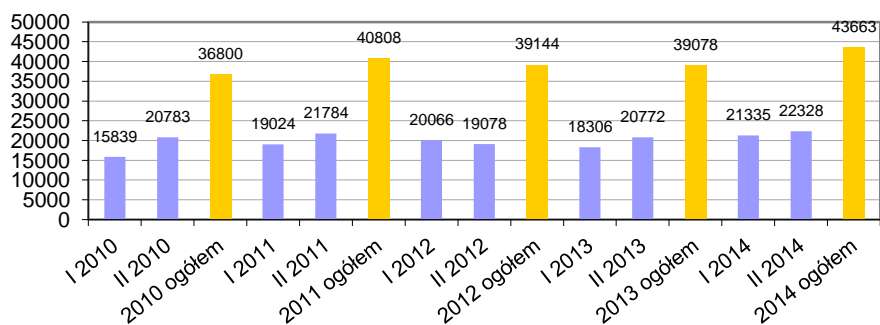
ZEZWOLENIA NA PRACĘ CUDZOZIEMCÓW

1. W 2014 r. wydano 43 663 zezwoleń na pracę cudzoziemca, co stanowi wzrost o 11,7 % względem roku poprzedniego. Jest to najwyższa, jak dotąd, liczba wydanych rocznie zezwoleń na pracę cudzoziemca w Polsce. Po okresie spadku w drugiej połowie 2012 r. i pierwszej połowie 2013 r., liczba wydanych zezwoleń zaczęła rosnąć i trend ten utrzymał się również w 2014 r. Największa liczba wydanych zezwoleń dotyczyła województwa mazowieckiego (55, 77%).

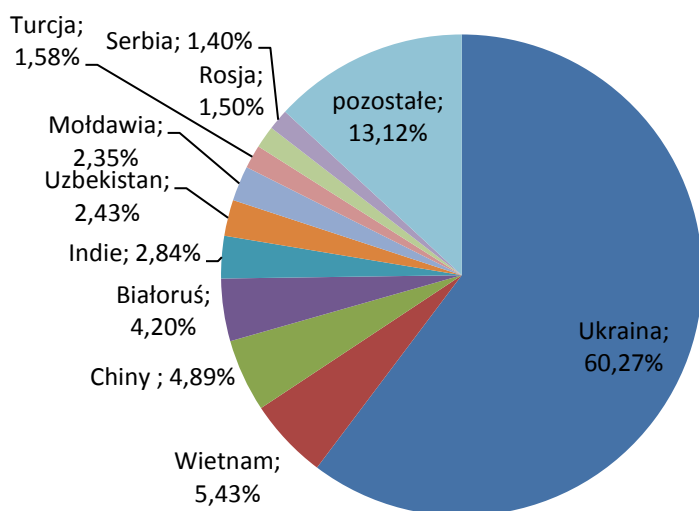
¹ Należy pamiętać, że w rzeczywistości liczba cudzoziemców, którzy podjęli pracę w Polsce na podstawie zezwoleń lub oświadczeń jest niższa, z przyczyn takich, jak np.: rezygnacja cudzoziemca z przyjazdu do Polski, odmowę wydania wizy przez konsula, rejestracja więcej niż 1 oświadczenia lub wydanie więcej niż 1 zezwolenia na 1 cudzoziemca czy niestawienie się cudzoziemca w miejscu pracy.

Wykres 1. Liczba wydanych zezwoleń na pracę w latach 2010-2014 (dane za półrocza oraz pełne dane roczne)

2. Udział zezwoleń na pracę wydanych obywatelom Ukrainy w 2014 r. w ogólnej liczbie wszystkich zezwoleń wyniósł ponad 60 % (w 2013 r. wynosił ok. 52 %). Dalsze w kolejności kraje pochodzenia cudzoziemców, to w 2014 r.: Wietnam (5,43%), Chiny (4,89%), Białoruś (4,20%).

Wykres 2. Zezwolenia na pracę cudzoziemców wydane w 2014 r. według 10 najliczniej reprezentowanych obywatelstw (udział procentowy)

3. Najwięcej zezwoleń w 2014 r. wydano w sektorze budownictwa – 7041 (16,2 %), handlu hurtowym i detalicznym – 6610 (15,1%), gospodarstwach domowych zatrudniających cudzoziemców – 5780 (13,2 %) oraz transporcie i gospodarce magazynowej – 4291 (9,8 %)². W przypadku budownictwa, po gwałtownym spadku (o 44%), który nastąpił w drugiej połowie 2012 r., od 2013 r. można zaobserwować trend rosnący. Szczególnie wysoki wzrost odnotowano w drugim półroczu 2014 r. – liczba zezwoleń wydanych dla sekcji PKD „budownictwo” wzrosła o 45 % względem pierwszego

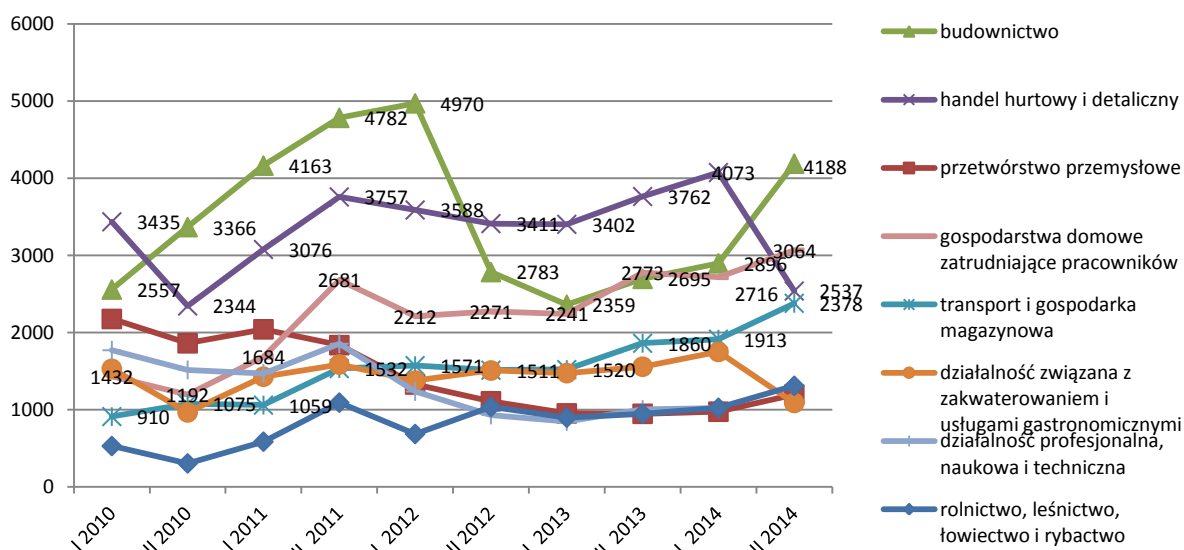
² Należy jednak pamiętać, że w przypadku ok 19 % zezwoleń nie ma informacji o sekcji PKD.

półroczu. Jednocześnie w tym samym okresie nastąpił zauważalny spadek liczby zezwoleń wydanych dla sekcji „handel hurtowy i detaliczny”, którego dotyczył najwyższy udział procentowy zezwoleń wydanych w 2013 r.

Tabela 1. Liczba wydanych w 2014 r. zezwoleń na pracę cudzoziemca z podziałem na najczęściej występujące sekcje PKD

sekcje PKD	Liczba zezwoleń
budownictwo	7041
handel hurtowy i detaliczny	6610
gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników	5780
transport i gospodarka magazynowa	4291
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	2835
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2333
przetwórstwo przemysłowe	2167
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2003
pozostałe	13438
liczba wszystkich zezwoleń	43663

Wykres 3. Liczba wydanych zezwoleń na pracę cudzoziemców w Polsce w okresie I półrocze 2010 r. - II półrocze 2014 r. (najczęściej występujące sekcje PKD)

Tabela 2. Udział procentowy zezwoleń wydanych dla wybranych sekcji PKD – porównanie 2010-2014

lata	Liczba wydanych zezwoleń na pracę	z ogółem według wybranych sekcji PKD											
		rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	przetwórstwo przemysłowe	budownictwo	handel hurtowy i detaliczny	transport i gospodarka magazynowa	zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	informacja i komunikacja	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	edukacja	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników
2010	36622	2,3%	11,0%	16,2%	15,8%	5,4%	6,8%	0,4%	0,5%	9,0%	0,6%	0,9%	7,2%
2011	40808	4,1%	9,5%	21,9%	16,7%	6,3%	7,4%	0,9%	0,3%	8,1%	0,8%	0,9%	10,7%
2012	39144	4,4%	6,2%	19,8%	17,9%	7,9%	7,4%	1,8%	0,6%	5,5%	0,8%	1,0%	11,5%
2013	39078	4,7%	4,8%	12,9%	18,3%	7,9%	7,7%	1,9%	0,6%	4,7%	0,9%	0,9%	12,9%
2014	43663	5,3%	5%	16,2%	15,1%	9,8%	6,5%	2,2%	0,5%	4,6%	0,7%	0,6%	13,2%

4. Wśród najbardziej popularnych zawodów, dla których wydawano zezwolenia na pracę cudzoziemca w 2014 r. znalazły się pomoc domowa, przedstawiciele handlowi, kierowcy samochodu ciężarowego, kierowcy ciągnika siodłowego, kucharze, tynkarze, pracownicy do prac prostych gdzie indziej niesklasyfikowani, robotnicy budowlani, opiekunki domowe, rzeźnicy-wędliniarze oraz spawacze.

5. O ponad 40% (z 666 do 393) spadła w 2014 r. w porównaniu do 2013 r. liczba decyzji o odmowie udzielenia zezwolenia na pracę. Tym samym odsetek odmów w ogólnej liczbie złożonych wniosków o wydanie zezwolenia na pracę wyniósł 0,83%. Liczba decyzji o uchyleniu zezwolenia na pracę wyniosła 8712 (w 2013 r. 9265).

6. Liczba pracodawców, którzy w 2014 r. uzyskali zezwolenie na pracę wyniosła 14.110 utrzymując się na podobnym poziomie, jak w roku poprzednim (14 144). Oznacza to, że na jednego pracodawcę przypadały średnio 3 zezwolenia na pracę cudzoziemca.

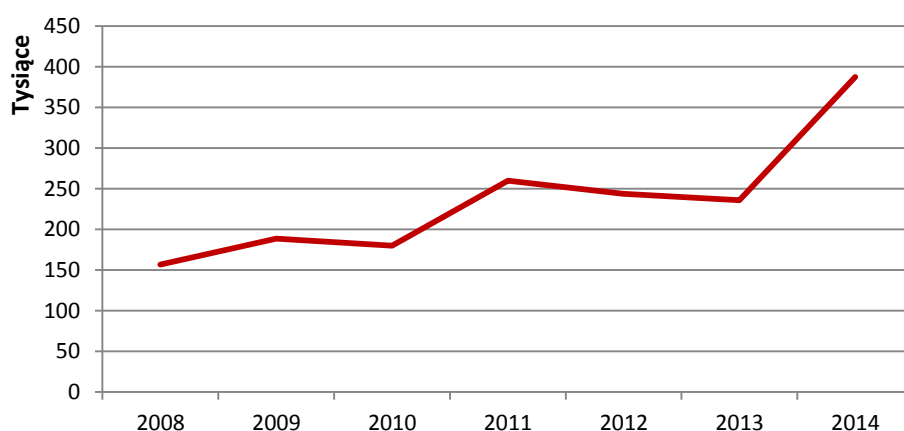
7. Od 1 maja 2014 r. cudzoziemcy mają możliwość ubiegania się o jednolite zezwolenie na pobyt i pracę – do końca 2014 r. wydano ponad 11,6 tys. takich zezwoleń (z czego ok. połowy dla obywateli Ukrainy)³.

³ Dane w tym zakresie gromadzi Urząd do Spraw Cudzoziemców.

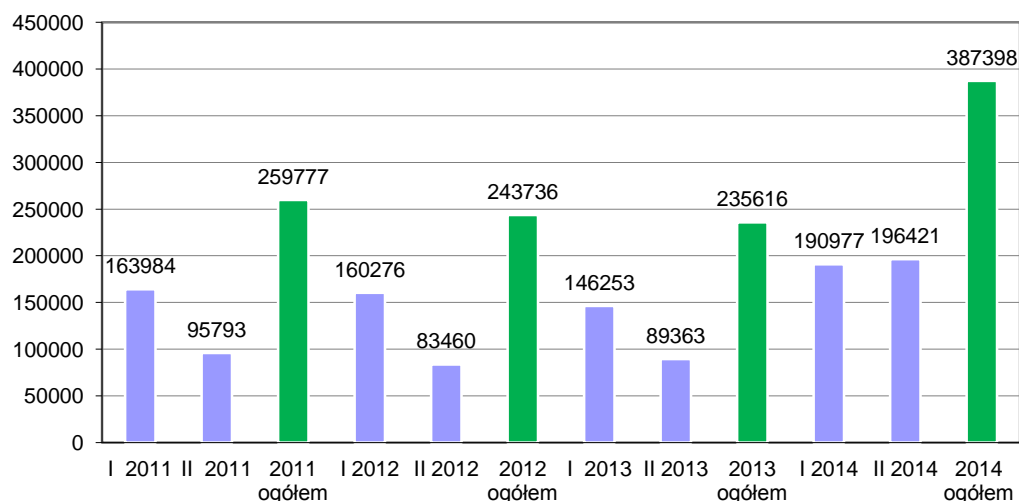
OŚWIADCZENIA O ZAMIARZE POWIERZENIA PRACY CUDZOZIEMCOWI⁴

8. W 2014 r. zarejestrowano 387 398 oświadczeń. Liczba zarejestrowanych oświadczeń wzrosła w stosunku do roku poprzedniego o 64,4%. W ciągu dwóch wcześniejszych lat obserwowaliśmy spadek (o 3,3% w roku 2013 i ponad 6% w roku 2012). Dane za styczeń i luty 2015 r. wskazują na coraz szybszy wzrost liczby rejestrowanych oświadczeń. Do końca lutego 2015 r. zarejestrowano 127 434 oświadczenia, w analogicznym okresie roku 2014 r. było to 50 662 oświadczeń (zatem nastąpił wzrost o 151%). Tak duży wzrost procentowy może wynikać z relatywnie niskiej liczby oświadczeń zarejestrowanych w pierwszym kwartale 2014 r.

Wykres 4. Liczba oświadczeń rejestrowanych w latach 2008-2014

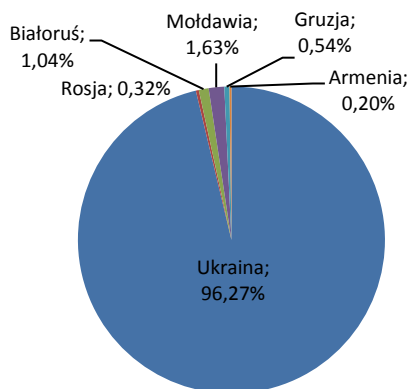
Wykres 5. Liczba oświadczeń rejestrowanych w latach 2011-2014 z podziałem na półrocza

⁴ Zarejestrowane przez pracodawcę w powiatowym urzędzie pracy oświadczenie umożliwia wykonywanie pracy bez zezwolenia przez okres 6 miesięcy w ciągu kolejnych 12 miesięcy obywatelom Armenii, Białorusi, Gruzji, Moldawii, Rosji i Ukrainy.

9. W 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, najwięcej oświadczeń rejestrowano dla obywateli Ukrainy. Ich udział wyniósł 96,27% i był największy od początku funkcjonowania (2007 r.) procedury uproszczonej. Liczba oświadczeń zarejestrowanych dla obywateli poszczególnych państw przedstawiała się następująco: Ukraina – 372 946, Mołdawia – 6 331, Białoruś – 4 017, Gruzja – 2 103, Rosja – 1 227, Armenia – 774. W 2014 r. Obywateli Ukrainy dotyczyło 99,1% oświadczeń w sektorze rolniczym, oraz 93,85% w przypadku pozostałych sektorów. W przypadku obywateli Białorusi najwięcej oświadczeń dotyczyło sekcji PKD „transport i gospodarka magazynowa” – 36%, oświadczenia dla obywateli Rosji dotyczyły głównie handlu – 14%, Mołdawii - działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej (39%), Gruzji – budownictwa (25%), Armenii – handlu (23%).

Wykres 6. Struktura oświadczeń zarejestrowanych w roku 2014 według obywatelstwa

10. W 2014 r. najwięcej oświadczeń zarejestrowano w sektorze rolniczym (46%), budownictwie (14%) i przetwórstwie przemysłowym (11%). Udział oświadczeń w rolnictwie i budownictwie zmniejszył się w stosunku do roku poprzedniego, natomiast w przetwórstwie przemysłowym zwiększył. W wartościach bezwzględnych we wszystkich sektorach nastąpił wyraźny wzrost w stosunku do roku poprzedniego (w przypadku przetwórstwa przemysłowego o 148 %, transportu o 124 %, budownictwa o 84 %, rolnictwa o 50%) .

11. Udział oświadczeń zarejestrowanych w związku z pracą kobiet wyniósł w 2014 r. 38,4%. We wcześniejszych latach było to: 2013 r. - 44,6%, 2012 r. - 38,4%, 2011 r. - 43,5%, 2010 r. - 45,7%, 2009 r. – 48,9%, 2008 r. – 46,7%.

12. Utrzymuje się silne zróżnicowanie regionalne w liczbie rejestrowanych oświadczeń z dominacją województwa mazowieckiego – w 2014 r. zarejestrowano tam 202 909 oświadczeń (52,38%). Na kolejnych miejscach znalazły się województwa: dolnośląskie – 36 822 (9,50%), lubelskie – 26 274 (6,78%), wielkopolskie – 21 987 (5,68%) i małopolskie 20 040 (5,17%).

Tabela 3. Struktura oświadczeń zarejestrowanych przez powiatowe urzędy pracy, według województw, od sierpnia 2007 r. do końca 2014 r. (w %)

Województwa	Oświadczenia							
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolnośląskie	10,62%	8,49%	6,90%	8,17%	9,47%	11,66%	9,75%	9,50%
Kujawsko - Pomorskie	1,38%	1,30%	0,67%	1,01%	0,69%	0,93%	1,24%	2,46%
Lubelskie	3,86%	11,54%	11,17%	10,08%	8,49%	7,93%	7,68%	6,78%
Lubuskie	8,41%	3,83%	2,64%	3,34%	3,17%	3,49%	2,77%	2,84%
Łódzkie	3,67%	2,72%	3,19%	6,00%	3,44%	2,48%	2,28%	2,94%
Małopolskie	3,30%	2,61%	2,20%	3,07%	3,57%	3,50%	3,92%	5,17%
Mazowieckie	32,83%	48,29%	56,44%	51,02%	52,66%	53,34%	55,58%	52,38%
Opolskie	3,11%	1,89%	1,81%	1,85%	1,63%	1,44%	1,66%	1,59%
Podkarpackie	2,49%	2,36%	1,08%	0,81%	0,97%	0,77%	1,15%	2,04%
Podlaskie	2,27%	2,07%	0,87%	1,29%	1,00%	0,48%	0,48%	0,47%
Pomorskie	5,75%	2,93%	1,93%	1,70%	2,09%	1,74%	1,39%	1,50%
Śląskie	4,00%	2,13%	2,28%	2,56%	3,68%	3,07%	2,81%	2,91%
Świętokrzyskie	3,17%	1,88%	2,98%	3,22%	2,60%	2,41%	2,57%	1,89%
Warmińsko - Mazurskie	0,65%	0,31%	1,13%	0,17%	0,17%	0,28%	0,37%	0,37%
Wielkopolskie	10,07%	5,70%	2,94%	3,95%	4,55%	5,04%	4,97%	5,68%
Zachodniopomorskie	4,41%	1,95%	1,77%	1,75%	1,83%	1,44%	1,38%	1,48%
Ogółem	21797	156713	188414	180073	259777	243736	235 616	387 398

13. Około 79% oświadczeń w 2014 r. (prawie 307 tys.) zarejestrowano dla cudzoziemców, którzy dopiero mieli ubiegać się o wizę (w 2013 r. było to ok. 85%).

14. Najbardziej popularnym zawodem, dla którego rejestrowano oświadczenia w 2014 r. był pomocniczy robotnik polowy. Na kolejnych pozycjach znalazły się: pomocniczy robotnik w gospodarstwie sadowniczym, pomocniczy robotnik budowlany, robotnik gospodarczy, pozostali pracownicy wykonujący prace proste gdzie indziej niesklasyfikowani, rolnik, pakowacz ręczny, pozostali robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle, rozbieracz - wykrawacz, pozostałe pomoce i sprzętaczki biurowe, kierowca samochodu ciężarowego, magazynier⁵.

15. Pracodawcy rejestrując oświadczenia w 2014 r. w połowie przypadków deklarowali zamiar powierzenia pracy na podstawie umowy o dzieło (50,74%), 34,94% oświadczeń dotyczyło umowy zlecenia, zaś 14,06% umowy o pracę.

16. Liczbę pracodawców rejestrujących oświadczenia w 2014 r. można szacować na ok. 30 tys.⁶ Przeciętny pracodawca zarejestrował w 2014 r. 12,93 oświadczenia. Wg analogicznych szacunków w 2014 r. zarejestrowano oświadczenia dla ok. 296 tys. cudzoziemców. Dla przeciętnego cudzoziemca zarejestrowano więc w 2014 r. 1,32 oświadczenia.

⁵ Na podstawie danych częściowych z systemu CeSAR (ok. 84% wszystkich oświadczeń w 2014 r. m.in. bez m.st. Warszawy).

⁶ Szacunek na podstawie bazy CeSAR, zawierającej w 2014 r. ok. 84% wszystkich zarejestrowanych oświadczeń. Liczbę 30 tys. uzyskano dzieląc liczbę pracodawców widniejącą w bazie (25 243) przez współczynnik 0,84.

CUDZOZIEMCY W POWIATOWYCH URZĘDACH PRACY⁷

17. Liczba cudzoziemców zarejestrowanych jako bezrobotni wyniosła na koniec 2014 r. ok. 3,9 tys. osób, co stanowi ok. 0,21% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. W porównaniu do stanu z końca 2013 r. (ok. 4,5 tys.) spadek wyniósł 13,4% i wpisał się w ogólną tendencję spadku liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Polsce. Udział cudzoziemców w ogóle zarejestrowanych od lat nie przekracza dziesiątych części procenta, choć wykazuje tendencję rosnącą (na koniec 2007 r. wyniósł 0,10%, a na koniec 2011 r. 0,18%).

18. Obywatele państw trzecich stanowili ok. 85% ogółu cudzoziemców zarejestrowanych jako bezrobotni na koniec 2014 r. Najliczniejszą grupą cudzoziemców wśród zarejestrowanych bezrobotnych cudzoziemców stanowili na koniec 2014 r. obywatele Ukrainy (ok. 35%), Rosji (ok. 15%) i Białorusi (niecałe 9%).

Tabela 4. Liczba cudzoziemców zarejestrowanych jako bezrobotni z 10 państw za lata 2007-2014 (stan na koniec roku)

Obywatelstwo	2007-12-31	2008-12-31	2009-12-31	2010-12-31	2011-12-31	2012-12-31	2013-12-31	2014-12-31
Ukraina	652	631	812	1 029	1 129	1 297	1 390	1 383
Rosja	388	746	1 009	735	706	711	739	599
Białoruś	196	186	234	301	323	370	387	340
Armenia	84	86	118	168	182	235	270	219
Bułgaria	32	39	46	63	69	89	99	95
Syria	7	6	9	9	13	15	50	71
Litwa	42	39	52	59	72	69	80	69
Rumunia	17	20	28	29	41	51	73	61
Niemcy	82	82	140	185	231	251	286	59
Kazachstan	23	26	36	40	38	44	47	56

19. Na koniec 2014 r. 273 cudzoziemców posiadało prawo do zasiłku, co stanowi ok. 7% wszystkich zarejestrowanych jako osoby bezrobotne cudzoziemców. Dla porównania dla obywateli Polski odsetek uprawnionych do zasiłku wyniósł ok. 13%.

⁷ Na podstawie danych z hurtowni danych, stan na dzień 8 kwietnia 2015 r.